

"Eksponat miesiąca" - listopad 2020

W ramach eksponatu miesiąca Grajewska Izba Historyczna prezentuje Medal Niepodległości z okresu II RP wraz z dyplomem jego nadania.

Dyplom nadania Medalu Niepodległości na nazwisko Stanisław Derejko z dnia 20 VII 1932 r. Dyplom na kartonowym papierze o wymiarach 328 x 470 mm, wypełniony maszynowo. Od góry pośrodku kontur Medalu Niepodległości z datą w wokół niego 1930 oraz literami R i P. Poniżej napis: PRZEWODNICZĄCY KOMITETU / KRZYŻA I MEDALU / NIEPODLEGŁOŚCI / CZYNI WIADOMEM, ŻE ZARZĄDZENIEM / PANA PREZYDENTA / RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ / Z DNIA 20.VII.1932 ROKU / STANISŁAW DEREJKO / ZOSTAŁ ODZNACZONY / MEDALEM NIEPODLEGŁOŚCI / ZA PRACĘ W DZIELE ODZYSKANIA / NIEPODLEGŁOŚCI. Na dokumencie widać także faksymile podpisów: Przewodniczący Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości – Józef Piłsudski oraz Sekretarz Generalny Komitetu – Wacław Jędrzejewicz.

Medal Niepodległości – okrągłe odznaczenie o śr. 35 mm, wykonane ze stopu medalu. Na awersie w polu środkowym wyobrażenie trzech hydr przebitych trzema mieczami. W otoku napis: „BOJOWNIKOM NIEPODLEGŁOŚCI”. Rewers gładki z umieszczonymi po środku literami „RP”. Medal zawieszony na wstążce szerokości 37 mm koloru czarnego z paskiem czerwonym wzdłuż obu boków o szerokości 3 mm.

Medal Niepodległości - odznaczenie wprowadzone Rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 29 października 1930 roku o Krzyżu i Medalu Niepodległości, w celu „odznaczenia osób, które zasłużyły się czynnie dla niepodległości Polski w okresie przed wojną światową lub podczas jej trwania oraz w okresie walk orężnych polskich w latach 1918–1921, z wyjątkiem wojny polsko-rosyjskiej na obszarze Polski”. Odznaczenie nadawał Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, któremu osobę odznaczoną przedstawiał Prezes Rady Ministrów na podstawie wniosków Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości. Odznaczenie posiadało trzy klasy: Krzyż Niepodległości z Mieczami, Krzyż Niepodległości i Medal Niepodległości. Projektantem odznak był artysta malarz prof. Mieczysław Kotarbiński, a wykonawcą większości odznaczeń pracownia Wiktora Gontarczyka.

Stanisław Derejko urodził się 13 X 1899 r. w Słuczu jako syn Aleksandra i Marianny z Duchnowskich. W okresie I wojny światowej działał w Polskiej Organizacji Wojskowej pod ps. „Mucha”. W listopadzie 1918 r. wziął aktywny udział w rozbrajaniu żołnierzy niemieckich, okupujących powiat szczuczyński. Potem wstąpił w szeregi 33 pułku piechoty w Łomży, w szeregach którego uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1932 r. otrzymał Medal Niepodległości, ale odznaczenie przysłano mu dopiero w 1939 r. Zmarł w 1974 r. Został pochowany na cmentarzu w Słuczu.